

stichting prepensionering vleeswaren- en gemaksvoedingindustrie

Jaarverslag 2008

Jaarverslag 2008

Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie

Inhoud

1	Jaarverslag	03	6	Jaarrekening	47
1.1	Kerncijfers	6.1		Balans per 31 december 2008	
1.2	Toelichting op de meerjarenoverzichten	6.2		Staat van baten en lasten	
2	Algemene gegevens	07		6.3 Kasstroomoverzicht	
2.1	Karakteristieken van het pensioenfonds	6.4		Algemene toelichting	
2.2	Organisatie	6.5		Toelichting op de Balans	
3	Verslag van het bestuur	13	7	Overige gegevens	87
3.1	Voorwoord	7.1		Accountantsverklaring	
3.2	Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)	7.2		Actuariële verklaring	
3.3	Bestuurs- en commissievergaderingen	7.3		Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	
3.4	Ontwikkelingen 2008, regelgeving en overheidsbeleid	7.4		Gebeurtenissen na balansdatum	
3.5	Uitvoering van de pensioenregeling	8	8	Vrijstellingen	95
3.6	Beleggingsparagraaf				
3.7	Financiële paragraaf				
3.8	Actuariële paragraaf				
3.9	Risicoparagraaf				
3.10	Toekomstparagraaf				
3.11	Slotopmerkingen				
4	Verslag van het verantwoordingsorgaan	37			
4.1	Algemeen				
4.2	Reactie van het bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan				
5	Verslag van de deelnemersraad	43			
5.1	Algemeen				
5.2	Bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008				
5.3	Advies				

1 Jaarverslag

1.1 Kerncijfers

1.2 Toelichting op de meerjarenoverzichten

1.1

Kerncijfers

Meerjarenoverzichten

Alle bedragen in onderstaande overzichten staan vermeld in duizenden euro's

Aantallen en percentages

	2008	2007	2006	2005	2004
Aangesloten werkgevers	436	433	424	n.b.	n.b.
Actieve deelnemers	186	376	2.576	11.528	11.998
Gewezen deelnemers (slapers)	4.168	4.354	2.656	8.569	6.611
Gepensioneerden	537	548	490	421	362
In verslagjaar in voorziening verwerkte toeslag op pensioen en pensioenaanspraken (%)					
Deelnemers	3,52	2,54	1,60	1,17	1,09
Gepensioneerden en slapers	2,50	1,48	1,25	1,45	0,82

Vermogenssituatie en solvabiliteit

	2008	2007	2006	2005	2004
Kapitaal en reserves	25.823	34.728	32.295	28.101	20.951
Voorziening pensioenverplichtingen	37.115	34.612	37.190	63.084	50.067
Aanwezige dekkingsgraad (%)	170	200	187	145	142
Vereiste dekkingsgraad (%)	107	107	116	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddelde rekenrente (%)	3,5				

Pensioenuitvoering

	2008	2007	2006	2005	2004
Feitelijke premie	9.279	10.210	10.383	22.236	22.024
Feitelijke premie Vleeswaren (%)	1,2	3,0	3,0	8,7	8,7
Feitelijke premie Gemaksvoeding (%)	3,5	3,5	3,5	6,4	6,4
Feitelijke premie Pluimvee (%)	3,5	3,5	3,5	6,2	6,2
Kostendeckende premie	11.169	10.120	13.020	n.v.t.	n.v.t.
Pensioenuitvoeringskosten	742	1.148	411	749	712
Uitkeringen	12.019	11.313	10.255	8.928	7.446

Beleggingsportefeuille

	2008	2007	2006	2005	2004
Beleggingen	61.950	68.450	100.351	96.500	72.322
Vastgoedbeleggingen	694	971	1.008	703	584
Aandelen	8.959	13.650	21.603	21.162	14.843
Vastrentende waarden	52.293	53.829	77.737	74.635	56.895
Derivaten	4	-	3	-	-

Beleggingsperformance

	2008	2007	2006	2005	2004
Beleggingsrendement (%)	-4,68	2,50	3,78	9,42	6,95
Benchmark (%)	-2,43	2,59	2,67	9,21	8,09
Z-score	-1,54	-0,04	1,16	0,26	-1,06
Totale beleggingsopbrengsten	-2.791	2.179	3.568	7.381	4.117

1.2

Toelichting op de meerjarenoverzichten

Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen

De voorziening pensioenverplichtingen is tot en met 2006 gebaseerd op 'oude grondslagen', vanaf 2007 is deze berekend op basis van grondslagen van het Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen.

Aanwezige dekkingsgraad

De cijfers over 2004 tot en met 2006 gaan voor vaststelling van de aanwezige dekkingsgraad uit van de Actuariële Principes Pensioenfondsen. De dekkingsgraad is hierbij gebaseerd op een rekenrente van 4% of de marktrente, indien deze lager is dan 4%. Sinds 2007 hanteren pensioenfondsen het in de Pensioenwet opgenomen Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen. De dekkingsgraad is in dat geval gebaseerd op de actuele nominale rentetermijnstructuur, zoals vastgesteld door De Nederlandsche Bank. Tevens is bij de vaststelling van de dekkingsgraad vanaf 2006, in tegenstelling tot voorliggende jaren, gerekend met andere sterftetafels. In die sterftetafels wordt ook rekening gehouden met de sterftetrend, waardoor reeds wordt gereserveerd voor een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

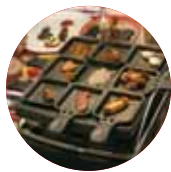
Kostendekkende premie

De kostendekkende premie wordt op totaal niveau bepaald, per bedrijfstak kan dit afwijken.

2 Algemene gegevens

2.1 Karakteristieken van het pensioenfonds

2.2 Organisatie

2.1 Karakteristieken van het pensioenfonds

Profiel

De Stichting Prepensionering Vleeswarenindustrie is per 1 januari 1999 opgericht op initiatief van een vertegenwoordiging uit de bedrijfstak Vleeswarenindustrie en is statutair gevestigd te 's-Gravenhage. Per 1 januari 2008 zijn de statuten van de stichting gewijzigd. De verplichte deelname is door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) op 12 april 1999 bekrachtigd. De Gemaksvoedingindustrie heeft zich per 1 januari 2002 bij de stichting aangesloten en de Pluimveeverwerkende Industrie per 1 januari 2003.

Na de aansluiting van de Gemaksvoedingindustrie is de naam van de stichting gewijzigd in Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie.

De oprichting van de stichting houdt verband met de beëindiging van de CAO Vrijwillig Uittreden Vleeswarenindustrie per 31 december 1998. De uitbreiding houdt verband met de bepalingen en door partijen gemaakte afspraken over invoering van de prepensioenregeling in de CAO Vrijwillig Uittreden Gemaksvoedingindustrie en de CAO Vervroegde Uittreding voor werknemers in de Pluimveeverwerkende Industrie.

Het fonds staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27173336.

Het fonds is een bedrijfspensioenfonds en is aangesloten bij de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfonds (VB).

Doelstelling

Het doel van de stichting is het doen van prepensioenuitkeringen aan werknemers in de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie en de Pluimveeverwerkende Industrie die daar volgens het pensioenreglement aanspraak op kunnen maken.

Bij een volledige deelnametijd van veertig jaar bedraagt de prepensioenuitkering 80% van het gemiddeld verdiende salaris. Het prepensioen gaat in op 62-jarige leeftijd en wordt uitgekeerd tot de 65-jarige leeftijd van de deelnemer. Zowel eerdere als latere uittreding is, onder toepassing van een actuariële aanpassing op de hoogte van de uitkering, mogelijk. De uitkering kan uitgesteld worden tot 85% van het werkelijke salaris is bereikt.

De deelnemer heeft de mogelijkheid het niveau van zijn prepensioenuitkering te verhogen door zelf bij te sparen. Tevens is het mogelijk om een excedentpensioen, overeenkomstig de basisregeling, te verzekeren. In de prepensioenregeling zijn bepalingen opgenomen die een soepele overgang van VUT naar prepensioen moeten waarborgen.

Met de volgende stichtingen is wederkerigheid afgesproken:

- Stichting Vrijwillig Uittreden Slagersbedrijf (STIVUS);
- Stichting Vrijwillig Uittreden Vleeswarenindustrie en Gemaksvoedingindustrie (VUV);
- Stichting Vrijwillig Uittreden voor de Vleesgroothandel en voor de Groothandel in Slachtafval en Darmen (VUVLEGRO).

2.2

Organisatie

Bestuur

De samenstelling van het bestuur op 31 december 2008 is als volgt:

Werkgeversleden

Naam	Plaatsvervanger	Vertegenwoordiging	Einde zittingsduur
J.M. van Beek	H.D.L. Persoon	VNV/VNB	1 januari 2014
R.P. van der Kruijk	L.W. Zandvliet	VNV/VNB	1 januari 2009
B.J. Post	J. Koeyvoets	AKSV	1 januari 2011
B.J. Odink	P.C. Vesseur	Nepluvi	1 januari 2010

Werknemersleden

Naam	Plaatsvervanger	Vertegenwoordiging	Einde zittingsduur
J.E. Klijn	M.J.M Nuijten	FNV Bondgenoten	1 januari 2009
J. Hendriks	M.J.M. Nuijten	FNV Bondgenoten	1 januari 2014
J.W. Wevers	F.A. van der Veen	CNV BedrijvenBond	1 januari 2010
M. Raaijmakers	J.C. Dwarswaard	De Unie Vakbond voor Industrie en Dienstverlening (De Unie)	1 januari 2011

Per 1 januari 2008 is de heer J.A. Spruijt benoemd als bestuurslid en de heer J.C. Dwarswaard benoemd tot plaatsvervangend bestuurslid van de heer Spruijt. De heer M.J.M. Nuijten is met ingang van 25 februari 2008 door FNV Bondgenoten benoemd als plaatsvervanger van de heren J.E. Klijn en J. Hendriks. De heer P.C. Vesseur is met ingang van 15 oktober 2008 benoemd als plaatsvervanger van de heer B.J. Odink. De heer M. Raaijmakers is met ingang van 1 november 2008 door De Unie benoemd in de plaats van de heer J.A. Spruijt.

Werkgeversverenigingen en werknemersverenigingen

De werkgeversverenigingen die partij zijn bij de CAO's van respectievelijk de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie en de Pluimveeverwerkende Industrie zijn:

- De Vereniging voor de Nederlandse Vleeswarenindustrie te 's-Gravenhage en de Vereniging van Nederlandse Baconfabrikanten te 's-Gravenhage (VNV/VNB);
- De Algemene Kokswaren- en Snackproducenten Vereniging te Zoetermeer (AKSV);
- Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie te Arnhem (Nepluvi).

De werknemersverenigingen die partij zijn bij de CAO's van de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie en de Pluimveeverwerkende Industrie zijn:

- FNV Bondgenoten te Utrecht;
- CNV BedrijvenBond te Utrecht;
- De Unie te Houten.

Dagelijks bestuur

De voorzitter en de plaatsvervangende voorzitter vormen samen het dagelijks bestuur. Als zodanig zijn zij uitsluitend belast met en bevoegd tot het nemen van beslissingen in al die zaken die geen uitstel kunnen velen of waartoe zij door het bestuur zijn gemandateerd. Het dagelijks bestuur kan alleen bij unanimititeit besluiten nemen. De heer J.M. van Beek is werkgeversvoorzitter en de heer J.E. Klijn is werknemersvoorzitter. Het voorzitterschap wordt in de even jaren bekleed door de werkgeversvoorzitter en in de oneven jaren door de werknemersvoorzitter.

Deelnemersraad

De deelnemersraad is opgericht op 13 juni 2007 en is op 31 december 2008 als volgt samengesteld:

Leden	Werknemer/gepensioneerde	Organisatie	Einde zittingsduur
J.H.W. Wolters	werknemer	FNV Bondgenoten	13 juni 2011
O.A.H. Mars	werknemer	FNV Bondgenoten	13 juni 2011
J. van Bragt	werknemer	FNV Bondgenoten	13 juni 2011
J.J.M. Kuipers	werknemer	CNV BedrijvenBond	13 juni 2011
P. Peters	gepensioneerde	De Unie	13 juni 2011

De heer J.H.W. Wolters fungeert als voorzitter en de heer O.A.H. Mars als vice-voorzitter.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is opgericht op 13 augustus 2008 en is op 31 december 2008 als volgt samengesteld:

Leden	Werknemer/werkgever/gepensioneerde	Organisatie	Einde zittingsduur
J.H.W. Wolters	werknemer	FNV Bondgenoten	13 augustus 2010
P. Davids	werkgever	Niet georganiseerd	13 augustus 2010
P. Peters	gepensioneerde	De Unie	13 augustus 2010

Visitatiecommissie

Een aantal pensioenfondsen besloot in 2008 op eigen initiatief om een gezamenlijke pool van visiteurs voor intern toezicht op te richten. Het fonds besloot mee te doen aan deze pool. De visitatiecommissie zal in 2009 verder gestalte krijgen.

Beleggingscommissie

De commissie bestaat uit de beide voorzitters van het fonds. De beleggingscommissie wordt verder aangevuld door de heer G.R. Jansen en de heer R. Dokter van Robeco Institutional Asset Management B.V.. De heer prof. dr. mr. C.J. Jepma is als extern adviseur lid van de beleggingscommissie.

Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur van het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan Interpolis Pensioenbeheer B.V. (handelsnaam: Syntrus Achmea Pensioenbeheer). Deze werkzaamheden betreffen de volledige pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Het fonds en Interpolis Pensioenbeheer B.V. hebben de afspraken over de uitbesteding vastgelegd in een beheerovereenkomst. Het bestuur blijft conform de bepalingen in de Pensioenwet verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Vermogensbeheer

Robeco Institutional Asset Management B.V. te Groningen

Externe ondersteuning

Waarmerkend actuaris

Mercer Certificering B.V., te Amstelveen,
mevrouw A.M.J.H. van der Heijden AAG

Accountant

KPMG Accountants N.V. te Amstelveen,
de heer A.J.H. Reijns RA

Compliance Officer

KPMG Integrity & Investigation Services te Amstelveen,
mevrouw A. van Herk

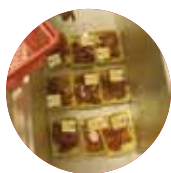
Externe adviseur

Sprenkels & Verschuren te Amsterdam,
de heer F. Verschuren AAG

3 Verslag van het bestuur

- 3.1 Voorwoord
- 3.2 Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)
- 3.3 Bestuurs- en commissievergaderingen
- 3.4 Ontwikkelingen 2008, regelgeving en overheidsbeleid
- 3.5 Uitvoering van de pensioenregeling
- 3.6 Beleggingsparagraaf
- 3.7 Financiële paragraaf
- 3.8 Actuariële paragraaf
- 3.9 Risicoparagraaf
- 3.10 Toekomstparagraaf
- 3.11 Slotopmerkingen

3.1

Voorwoord

Geachte lezer,

Het doet ons genoegen u bijgaand het jaarverslag over 2008 aan te bieden.

Namens het bestuur van het pensioenfonds willen wij u graag informeren over de ontwikkelingen binnen het fonds. Het jaarverslag geeft u tevens inzicht in de financiële situatie van het fonds.

In de tweede helft van 2008 zijn de dekkingsgraden van pensioenfondsflink onder druk komen staan door de effecten van de wereldwijde kredietcrisis. Ondanks de kredietcrisis en de daling van de dekkingsgraad heeft Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemakvoedingindustrie geen reserve- en dekkingstekort. Dit betekent dat het fonds geen maatregelen hoeft te treffen. In paragraaf 3.4 leest u meer over de kredietcrisis en de gevolgen voor het fonds.

Maar in 2008 speelde er meer dan de kredietcrisis: nieuwe wetgeving werd van kracht of kreeg nadere invulling. Zo zorgde de Veegwet ervoor dat de puntjes op de i werden gezet in de Pensioenwet. Vanaf 1 januari 2008 gelden voor pensioenfondsflink daarnaast nieuwe regels voor communicatie. Tot slot werd in 2008 opnieuw flink gediscussieerd over de houdbaarheid van het Nederlandse pensioenstelsel: vergrijzing, slecht presterende beurzen, financiële risico's en internationale boekhoudregels vormden de ingrediënten.

Wij vertrouwen erop dat de informatie in het verslag u een goed beeld geeft van het fonds.

Namens het bestuur,

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M. Beek
Werkgeversvoorzitter

De Meern, 18 juni 2009

3.2 Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)

3.2.1 Inleiding

Het bestuur van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie vindt het van groot belang om het fonds goed te besturen. In de afgelopen jaren zijn steeds meer richtlijnen en regels opgesteld om er voor te zorgen dat het fonds zijn taken daadwerkelijk goed uitvoert. Zo publiceerde de Stichting van de Arbeid (STAR) in 2005 de "Principes voor goed Pensioenfondsbestuur". Deze principes bieden kaders voor zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Maar ook andere regels spelen een rol: zo is de Code Tabaksblat van belang voor het beleggingsbeleid. Sinds 2007 zijn de principes goed pensioenfondsbestuur van de STAR verankerd in de Pensioenwet. De bedoeling van de principes is dat een pensioenfondsbestuur weet waarvoor het verantwoordelijk is en hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en daarover verantwoording moet afleggen.

3.2.2 Praktische invoering principes is doorgezet in 2008

De STAR pleitte ervoor dat alle pensioenfondsen de principes uiterlijk 1 januari 2008 zouden invoeren. De Pensioenwet noemde hiervoor echter geen duidelijke termijn. De Nederlandsche Bank ging ervan uit dat de fondsen de principes in 2007 en 2008 zouden invoeren. Het bestuur van het fonds vond dit een belangrijk onderwerp en heeft in 2007 hard gewerkt om alle veranderingen door te voeren. De meeste beslissingen over hoe de principes ingevuld worden zijn in 2007 genomen. Het jaar 2008 stond in het teken van de evaluatie van de principes en de medezeggenschap bij pensioenregelingen. Zowel besturen als deelnemersraden moesten een vragenlijst over de stand van zaken invullen. Het kabinet beslist in 2009 of de uitkomst van de evaluatie aanleiding geeft om wijzigingen door te voeren.

3.2.3 Intern toezicht en verantwoordingsorgaan

Intern toezicht: visitatiecommissie

Een aantal pensioenfondsen besloot in 2008 om een gezamenlijke pool van visiteurs voor intern toezicht op te richten. Het fonds heeft besloten mee te doen aan de gezamenlijke pool. In 2009 zal de invulling verder gestalte krijgen. Op basis van de wensen van elk fonds wordt een visitatiecommissie op maat samengesteld.

Verantwoordingsorgaan

In 2008 zijn de leden benoemd van het verantwoordingsorgaan en op 13 augustus heeft de installatievergadering plaatsgevonden. De heer P. Davids is benoemd als werkgevers-vertegenwoordiger, de heer P. Peters vertegenwoordigt de gepensioneerden en de heer J.H.W. Wolters vertegenwoordigt de werknemers. De heer Wolters is tevens benoemd als voorzitter. Op 4 mei 2009 heeft het verantwoordingsorgaan een oordeel gevormd over het jaarverslag 2007. Het verantwoordingsorgaan beoordeelt in een verslagjaar het jaarverslag van het voorgaande jaar. In hoofdstuk 4 is het oordeel van het verantwoordingsorgaan over jaarverslag 2007 en de reactie van het bestuur hierop opgenomen.

3.2.4 Deskundigheidsbevordering

Het bestuur hanteerde sinds 2001 een deskundigheidsplan, maar heeft dit in 2007 aangepast aan de eindtermen van het plan van aanpak deskundigheidsbevordering. Het bestuur heeft besloten dat een nieuw (plaatsvervangend) bestuurslid binnen een jaar na benoeming aan het vereiste niveau dient te voldoen. De deskundigheid van het bestuur zal eens in de drie jaar getoetst worden aan de hand van de Kennisreflector van de Stichting

Pensioenopleidingen (SPO). Jaarlijks zal het bestuur haar deskundigheid plenair en individueel bespreken. Om aan de nieuw gestelde eisen te voldoen heeft het bestuur medio 2007 de Kennisreflector ingevuld en aan de hand van de uitkomsten van deze toets heeft het bestuur een maatwerk cursus op laten stellen. In 2008 heeft het bestuur een vierdaagse cursus gevolgd die door SPO is gegeven.

3.2.5 Gedragscode

Sinds 2001 heeft het bestuur een gedragscode. In maart 2008 is de gedragscode aangepast, hierbij is zo veel mogelijk vastgehouden aan de Modelgedragscode 2008. De nieuwe Modelgedragscode is meer principal based en minder rule based. Dit houdt in dat het pensioenfondsbestuur de algemeen gestelde normen zelf verder invult.

Het doel van de gedragscode is het geven van regels en richtlijnen voor bestuursleden ter voorkoming van conflicten tussen belangen van het fonds en de privé-belangen van betrokkenen, alsmede ter voorkoming van het gebruiken van vertrouwelijke informatie van het fonds voor privé-doeleinden. Het uitgangspunt daarbij is om transparantie te bevorderen en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en wat niet geoorloofd is. Elk bestuurslid verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

Het bestuur heeft een compliance officer aangesteld die in algemene zin verantwoordelijk is voor het bewaken van de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen. Als compliance officer treedt op KPMG Integrity & Investigation Services.

De compliance officer heeft in het verslagjaar een rapport uitgebracht waarin een terugkoppeling gegeven werd over de bevindingen voortkomende uit de door de bestuursleden ingevulde vragenlijst ten aanzien van naleving van de gedragscode. In het rapport zijn enkele algemene aanbevelingen geformuleerd vanuit de visie van KPMG op een succesvolle compliance. Daarnaast heeft de compliance officer enkele specifieke adviezen uitgebracht op basis van de vereisten zoals die zijn vertaald in de Modelgedragscode 2008 en op basis van de uitkomsten van de door de bestuursleden ingevulde vragenlijsten.

3.2.6 Communicatie

Communicatieplan

Heldere communicatie aan belanghebbenden is een belangrijk onderdeel van de Pensioenwet. Het bestuur onderschrijft het belang van goede communicatie en heeft in 2008 diverse acties ondernomen. Hiermee is uitvoering gegeven aan het communicatieplan 2008.

Welkomstbericht en pensioenoverzicht

In april 2008 is gestart met het verzenden van het welkomstbericht aan nieuwe deelnemers. Gedurende het derde en vierde kwartaal van 2008 hebben alle deelnemers hun pensioenoverzicht (UPO) 2008 ontvangen.

Pensioenkrant (Later) Lekker Leven

In december 2008 is de pensioenkrant (Later) Lekker Leven verzonden naar alle actieve deelnemers.

Toeslagenlabel

Voor een begrijpelijke communicatie over het toeslagbeleid van het pensioenfonds voerde het bestuur ingevolge de Pensioenwet een toeslagenlabel in. Hiermee maken pensioenfondsen en verzekeraars duidelijk of de pensioenen de komende jaren naar verwachting kunnen stijgen. Zodra de prijzen stijgen dienen immers ook de pensioenen omhoog te gaan om de koopkracht op peil te houden. Een dergelijke stijging heet toeslag of indexatie. Het bestuur van het pensioenfonds beslist jaarlijks of het de pensioenen indexeert. Dit kan alleen als het daarvoor voldoende vermogen heeft. Het toeslagenlabel helpt om het beleid van het pensioenfonds begrijpelijker te maken: het bestaat uit een plaatje en een uitleg. Het label vermeldt de toeslag die het pensioenfonds verwacht bij een gemiddelde prijsstijging van 2%. Voor deze verwachting heeft het label een normaal scenario en een zogenaamd slechtweerscenario. Hiermee wordt vooral duidelijk gemaakt dat het verhogen van pensioenen niet vanzelfsprekend is en daarmee een voorwaardelijke toezegging is. Naast het label moet het fonds een voorwaardelijkheidsverklaring hanteren. Daarin wordt het toeslagbeleid verder uitgelegd: de ambitie, hoe die wordt betaald en wat daarvan de laatste drie jaar is waar gemaakt.

Het was de bedoeling dat pensioenfondsen het toeslagenlabel vanaf 1 januari 2008 gingen gebruiken. Halverwege 2007 bleek echter dat dit niet haalbaar zou zijn. Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft het label uiteindelijk eind augustus 2008 vastgesteld. Pensioenfondsen starten nu in 2009 met gebruik van het label. Daarin wordt rekening gehouden met de gevolgen van de financiële crisis voor het fonds.

De AFM heeft aangegeven dat fondsen het toeslagenlabel niet hoeven te gebruiken, als het fonds op een andere wijze helder en duidelijk over indexatieverwachtingen communiceert. Dit geldt ook voor fondsen die geen dekkingstekort hebben. Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie is niet

in onderdekking. Het bestuur heeft besloten om in lijn met het beleid van de AFM op een andere wijze te communiceren.

Toezichthouder AFM

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een relatief nieuwe toezichthouder voor pensioenfondsen en concentreert zich in het toezicht op de communicatie bij pensioenfondsen. De AFM heeft eind 2007 een zogenaamd "self assessment" aan alle pensioenfondsen verstuurd. Hierin verzocht de AFM de fondsen informatie te geven over de wijze waarop communicatie aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden plaatsvindt. In mei 2008 koppelde de AFM de resultaten terug aan het pensioenfonds. De AFM was van mening dat het fonds het naleven van de voorschriften uit de Pensioenwet of Wet verplichte beroepspensioenregeling ten aanzien van informatieverstrekking op hoofdlijnen toereikend is. De score van het fonds ten aanzien van de informatieverstrekking was 88%. Op 8 december 2008 heeft de AFM een nieuw self assessment aan de pensioenfondsen verstuurd. Het bestuur heeft hieraan meegewerkt.

3.2.7 Functioneren bestuur

Het bestuur ziet het als haar eigen verantwoordelijkheid het functioneren van het bestuur te monitoren. Bij de beoordeling van het functioneren van het bestuur wordt de jaarlijkse rapportage van de compliance officer over de naleving van de gedragscode geraadpleegd. Verder heeft het bestuur besloten haar functioneren als geheel en individueel op basis van een aantal onderwerpen en vragen vast te stellen.

De principes van goed pensioenfonds bestuur schrijven voor dat het bestuur een procedure vaststelt voor een periodieke zelfevaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel en

van de individuele bestuursleden afzonderlijk. De verplichting geldt vanaf 1 januari 2008. Het bestuur heeft in het eerste kwartaal van 2009 afspraken gemaakt over de wijze waarop zij uitvoering gaat geven aan de evaluatie.

3.2.8 Onafhankelijkheid bestuur

Het bestuur stelt zich bij het uitoefenen van haar bestuurstaak onafhankelijk op. Het bestuur zorgt er voor dat het pensioenfonds uitsluitend handelt ten behoeve van alle belanghebbenden van het fonds. Het bestuur weegt haar belangen op een zorgvuldige en evenwichtige wijze tegen elkaar af en maakt deze afweging inzichtelijk. De belanghebbenden zijn de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s).

3.2.9 Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door of namens het fonds.

3.2.10 Toezichthouder DNB

Sinds de invoering van de Wet op het financieel toezicht (Wft) staat het pensioenfonds onder toezicht van DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) waarbij DNB belast is met het prudentieel toezicht en de AFM met het gedragstoezicht. Het prudentieel toezicht richt zich op de financiële soliditeit van financiële ondernemingen en draagt bij aan de stabiliteit van de financiële sector. Het door de AFM uitgeoefende gedragstoezicht richt zich op ordelijke en transparante marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van cliënten van financiële ondernemingen. Het fonds verstrekt aan DNB informatie over alle wijzigingen in

de statuten en de reglementen van het fonds, de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) en de jaarstukken. Daarnaast worden de te benoemen (plaatsvervangende) bestuursleden door DNB vooraf getoetst op deskundigheid en betrouwbaarheid. In het tweede kwartaal van 2008 heeft een vertegenwoordiging van DNB de administrateur bezocht om allerlei controles uit te voeren op onder andere de pensioenadministratie.

3.2.11 Uitbesteding

Het bestuur heeft in 2007 diverse malen overleg gevoerd met de uitvoeringsorganisatie over de dienstverlening overeenkomstig de dienstverleningsovereenkomst. Ook in 2008 heeft het bestuur intensief gesproken met de uitvoeringsorganisatie over de kwaliteit van de dienstverlening. Naar aanleiding hiervan heeft Interpolis Pensioenbeheer een verbetertraject opgestart. De eerste verbeteringen zijn zichtbaar en het bestuur heeft hierop positief gereageerd.

3.3

Bestuurs- en commissievergaderingen

3.3.1 Vergaderingen

Het bestuur kwam in 2008 vier keer bijeen, te weten op 20 maart, 19 juni, 17 september en 20 november. Daarnaast heeft het voorzittersoverleg vier keer plaatsgevonden en heeft de beleggingscommissie vier keer vergaderd. Daarnaast vindt op ad hoc basis overleg plaats bij dringende kwesties. In 2008 had dit vooral betrekking op de slechte situatie op de financiële markten en de dekkingsgraad die hierdoor onder druk kwam te staan.

In het verslagjaar heeft tevens vier keer overleg plaatsgevonden tussen een afvaardiging van het bestuur (de voorzitters) en de leden van de deelnemersraad, op 20 maart, 19 juni, 17 september en 20 november.

3.3.2 Inhoudelijk

De wijzigingen in belangrijke fondsdocumenten zoals statuten, reglementen en uitvoeringsovereenkomst worden in deze paragraaf vermeld.

Het fonds beschikt over een klachten- en geschillenreglement. De Pensioenwet stelt eisen aan de (procedures voor) afhandeling van klachten en geschillen. Naar aanleiding hiervan zijn het reglement geschillencommissie en het reglement adviescommissie ingevoerd.

Statuten

De wijzigingen hebben betrekking op:

- de geschillencommissie.

Reglement

De wijzigingen in het pensioenreglement hebben betrekking op:

- de geschillencommissie;
- de klachtenprocedure;
- diverse kleine wijzigingen in het pensioenreglement.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is aangepast op de volgende punten:

- het beleid collectieve waardeoverdrachten is opgenomen;
- de geschillencommissie;
- de klachtenprocedure.

Reglement van de geschillencommissie

De principes van Goed pensioenfondsbestuur geven aan dat het bestuur moet zorg dragen voor een adequate interne geschillenprocedure. De commissie bestaat uit drie leden, een namens werkgevers, een namens werknemers en een onafhankelijke voorzitter.

De commissie heeft tot taak geschillen tussen deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden of werkgevers en het fonds te beslechten inzake besluiten van het bestuur, niet zijnde besluiten van algemene strekking. De commissie beslist naar redelijkheid en billijkheid, met inachtneming van de bepalingen van de statuten, het pensioenreglement, het uitvoeringsreglement, en het reglement van de geschillencommissie.

Reglement Adviescommissie Bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten

Om een zo groot mogelijke onafhankelijkheid te waarborgen, maar ook in verband met bestuurlijke verantwoordelijkheid, behandelt het bestuur de bezwaarschriften inzake vrijstellingsbesluiten zelf. Het bestuur kan zich laten adviseren door een adviescommissie. Derhalve heeft het bestuur besloten om een adviescommissie in te stellen. De adviescommissie bestaat uit twee leden en een voorzitter. Het bestuur heeft nog geen leden benoemd.

3.4

Ontwikkelingen 2008, regelgeving en overheidsbeleid

3.4.1 Kredietcrisis van grote invloed

Dekkingsgraad van het pensioenfonds gedaald

Door de kredietcrisis zijn niet alleen de aandelenbeurzen, maar ook de lange rentes fors gedaald. Het pensioenfonds is hiervoor niet immuun gebleken. Dit vertaalde zich in een forse daling van de dekkingsgraad aan het einde van 2008. De dekkingsgraad is, kort gezegd, de verhouding tussen het vermogen van het pensioenfonds en de verplichtingen van het fonds op korte en langere termijn. De dekkingsgraad geeft aan hoeveel euro's het pensioenfonds in kas heeft tegenover de contante waarde van elke euro die het (straks) moet uitkeren. Er zijn twee effecten die de dekkingsgraad in 2008 negatief hebben beïnvloed. Ten eerste is het vermogen van het pensioenfonds afgenomen door de dalende beurskoersen. Beleggen op de beurs is voor het pensioenfonds – in ieder geval voor een deel van het vermogen – noodzakelijk: het fonds behaalt anders op langere termijn onvoldoende rendement. Een tweede factor betreft de verplichtingen van het pensioenfonds: deze zijn gestegen door de dalende marktrente. Hoe werkt dit precies? Een pensioenfonds gaat de verplichting aan om later bij pensionering een uitkering te doen.

Als gevolg van de kredietcrisis is die rente in het verslagjaar flink gedaald. Daardoor rekent het fonds op een lager rendement en moet het nu meer geld in kas hebben om straks dezelfde uitkering te kunnen doen. In paragraaf 3.6 komt het beleggingsbeleid van het fonds uitgebreid aan de orde.

Wettelijke regels voor dekkingstekort en reservetekort

De Pensioenwet stelt regels voor het geval de dekkingsgraad van een pensioenfonds onvoldoende is. Pensioenfondsen zijn verplicht een "dekkingstekort" of "reservetekort" direct te melden bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB).

Het pensioenfonds heeft een dekkingstekort als de dekkingsgraad lager is dan 105%, en een reservetekort als de dekkingsgraad lager is dan 107%. Op 31 december 2008 was de dekkingsgraad van het fonds 170%. Aan het einde van 2007 was de dekkingsgraad nog 200%. Overigens ondervinden alle pensioenfondsen in deze periode dat de dekkingsgraad ten opzichte van het einde van 2007 is gedaald.

Ondanks de kredietcrisis en de daling van de dekkingsgraad heeft Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoeding-industrie geen reserve- en dekkingstekort. Dit betekent dat het fonds geen maatregelen hoeft te treffen.

3.4.2 Wet- en regelgeving

De Pensioenwet van 2007 bevatte een aantal onvolkomenheden en soms waren situaties niet geregeld. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft dit gerepareerd met de Veegwet. Deze Veegwet bevat ook een aantal beleidswijzigingen. De Tweede Kamer heeft de Veegwet in 2007 behandeld en op 8 juli 2008 is de wet zonder wijzigingen door de Eerste Kamer aangenomen.

Afkoop kleine pensioenen

De Pensioenwet bepaalt dat pensioenfondsen kleine pensioenen van gewezen deelnemers mogen afkopen. Kleine pensioenen zijn pensioenuitkeringen van minder dan EUR 406,44 op jaarbasis (bedrag 2008). Het pensioenfonds mag deze pensioenen afkopen twee jaar nadat de deelneming is geëindigd. De gewezen deelnemer kan daartegen geen bezwaar maken. Voor deelnemingen die zijn geëindigd vóór 1 januari 2007 (datum van invoering van de Pensioenwet) gelden andere wettelijke regels. Het pensioenfonds mag dan besluiten tot afkoop, maar de gewezen deelnemer kan hiertegen bezwaar maken. In de

Veegwet staan nadere regels over de wijze van afkoop van kleine pensioenen. Zo staat nu vast dat het pensioenfonds de afkoopwaarde betaalt op de dag dat de aanspraken of rechten vervallen. Als het pensioenfonds later betaalt heeft de gewezen deelnemer recht op vergoeding van rente.

Het bestuur van het pensioenfonds neemt zelf het besluit om kleine pensioenen al of niet af te kopen. Een aantal fondsen heeft aan het begin van 2008 besloten kleine slapende pensioenen af te kopen.

Eind 2008 is de besluitvorming bij pensioenfondsen door een tweetal zaken in een ander licht komen te staan. Allereerst zijn de vakbonden, waaronder FNV Bondgenoten, een discussie gestart over de wenselijkheid van afkoop van kleine pensioenen. De FNV doelde daarbij met name op gevallen waarin een gewezen deelnemer meerdere kleine pensioenen heeft die net onder de afkoopgrens van EUR 406,44 vallen. Bij afkoop zou dit kunnen betekenen dat die persoon in totaal een redelijk pensioen heeft opgebouwd, maar door afkoop uiteindelijk weinig of geen pensioen overhoudt na zijn 65ste.

Het bestuur heeft de afkoopgrens voor slapers vastgesteld op EUR 100,-.

en een DigiD kan straks inloggen en een overzicht opvragen van zijn eigen pensioenregelingen en AOW-rechten. Zo kan iedere Nederlander straks duidelijk zien hoe hoog zijn totale oudedagsvoorziening is, bij welk fonds het pensioen is opgebouwd en waar hij terecht kan voor meer informatie.

FVP-bijdrageregeling: geen nieuwe instroom met ingang van 1 januari 2011

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2008 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer zal blijven bestaan. De regeling loopt nu door tot 1 januari 2011. Werknemers die vóór 2011 in de WW terechtkomen kunnen nog een FVP-bijdrage aanvragen. Werknemers die daarna WW-gerechtigd worden niet meer.

3.4.3 Overige wijzigingen

Pensioenregister van start

In de Pensioenwet is bepaald dat er een landelijk pensioenregister komt. Op 7 mei 2008 is Stichting Pensioenregister opgericht, een samenwerkingsverband van de pensioenkoepels, verzekeraars en Sociale Verzekeringsbank. De stichting gaat de ontwikkeling van het Pensioenregister begeleiden. De kosten worden gedragen door de pensioensector zelf. Het is de bedoeling dat het register per 1 januari 2011 van start gaat. Het register gaat alle Nederlandse pensioenregelingen via internet toegankelijk maken. Iedereen tussen de 15 en 65 jaar met een burgerservicenummer

3.5

Uitvoering van de pensioenregeling

3.5.1 Kenmerken regeling

Prepensioen

De prepensioen regeling voorziet in een uitkering voor bepaalde tijd tot ten hoogste 65 jaar.

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een zogenaamde middelloonregeling. De pensioenuitkering is gebaseerd op het salaris dat gemiddeld verdiend wordt.

Toetredingsleeftijd

Vanaf de eerste dag van de maand waarin een werknemer 20 jaar wordt, neemt een werknemer die in dienst is bij een bij het fonds aangesloten werkgever verplicht deel aan de pensioenregeling.

Pensioenleeftijd

De normale prepensioenleeftijd is 62 jaar; het is mogelijk de ingangsdatum van het prepensioen te vervroegen tot op zijn vroegst 58 jaar.

Pensioengevend loon

Het pensioen loon is gelijk aan het bruto jaarinkomen vermeerderd met toeslagen, vakantiegeld, overwerk/provisie van het voorgaande jaar (minimaal 37 weken/minimumbedrag ad EUR 500,-) en een mogelijke eindejaarsuitkering.

Pensioengrondslag

Als pensioengrondslag geldt het pensioengevend loon. Het maximum pensioengevend salaris in 2008 bedroeg EUR 55.816,- (2007: EUR 54.439, -).

Opbouwpercentage

Het opbouw percentage bedraagt 2% per jaar.

Premie

De reglementaire premie (percentage van de premiegrondslag) is voor 2008 als volgt vastgesteld:

Vleeswarenindustrie 1,2% (2007: 3,0%);

Gemaksvoedingindustrie 3,5% (2007: 3,5%);

Pluimveeverwerkende Industrie 3,5% (2007: 3,5%).

3.5.2 Toeslagbeleid

Het bestuur van het pensioenfonds beoordeelt jaarlijks of de financiële middelen toereikend zijn om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te verhogen. Deze toeslag op het pensioen is voorwaardelijk. Er is geen recht op toeslag en er bestaat geen zekerheid of en in hoeverre er in de toekomst toeslag plaats zal vinden. Er zijn geen gelden gereserveerd voor toeslagen.

Het bestuur heeft besloten de pensioenrechten van de gepensioneerden en gewezen deelnemers per 1 januari 2009 met 2,5% te verhogen. Het pensioenfonds probeert ieder jaar het pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling.

Ook de pensioenrechten van de actieve deelnemers worden per 1 januari 2009 met 3,52% verhoogd. Het pensioenfonds probeert ieder jaar het pensioen te verhogen met de loonontwikkeling.

3.5.3 Verwachte wijzigingen in het komend jaar

Het aantal actieven gaat verder afnemen. De premie wordt voor een groot percentage bekostigd door rentedekking.

3.5.4 Mutatieoverzicht deelnemers

	deelnemers	gewezen deelnemers	gepensioneerden	totaal
Stand per 1 januari 2008	376	4.354	548	5.278
Toetreding / hertoetreding	24	9	-	33
Pensionering	-4	-179	183	-
Overlijden	-	-12	-3	-15
Premievrij gemaakt door uitdienst	-208	208	-	-
Waardeoverdracht	-	-48	-	-48
Afkoop emigratie / klein pensioen	-	-49	-	-49
Overige oorzaken	-2	-115	-191	-308
Stand per 31 december 2008	186	4.168	537	4.891

3.6

Beleggingsparagraaf

3.6.1 Algemene inleiding

Kredietcrisis en krimp van de wereldeconomie

Na jaren van sterke groei, stond 2008 in het teken van de kredietcrisis en sterk afzwakkende economische activiteit. De problemen op de financiële markten ontstonden onder invloed van dalende prijzen op de Amerikaanse huizenmarkten. Dit mondde uit in de val van gerenommeerde investment banken als Lehman Brothers en Bear Stearns en veroorzaakte een dalend producenten- en consumentenvertrouwen. De toename van de financiële onrust leidde eind vorig jaar tot een uitzonderlijk scherpe daling van bestedingen en productie in de Verenigde Staten en Europa. Mede als gevolg van afgenomen handelsstromen werd ook de rest van de wereld snel en hard geraakt. Vooral in Azië duikelde de uitvoer eind vorig jaar met tientallen procenten.

Om de negatieve spiraal te doorbreken verlaagden centrale banken over de gehele wereld in een gecoördineerde actie de rentes. Zowel de Verenigde Staten als Japan hebben nu rentes bereikt van vrijwel 0%, terwijl de Europese Centrale Bank aangekomen is op een niveau van 2%.

Na de eerdere zorgen over het beteugelen van de inflatie als gevolg van de sterk stijgende grondstoffenprijzen, werd de inzet van het monetaire beleid nu verlegd naar het draaiende houden van de motor van de wereldeconomie. Wereldwijd hebben centrale bankiers de liquiditeitskraan geopend in een poging de dislocatie op geld- en kredietmarkten te bestrijden. De versnelling van de kredietcrisis gaat nu naar een eindspel waarin onevenwichtigheden die in jaren zijn opgebouwd in korte tijd moeten worden opgelost. Als de overheden er in slagen om de rust op de financiële markten te herstellen, zal ook de vrees voor een wereldwijde ineenstorting van de economie worden ontzenuwd.

Aandelenmarkten in mineur

In de eerste helft van het jaar 2008 bewogen de beurzen wereldwijd geleidelijk naar een licht lager niveau dan aan het begin van het jaar, maar de zorgen omtrent de kredietcrisis, die zich al manifesteren sinds juli 2007, evolueerden naar een nieuw hoogtepunt. Dit resulteerde in een versnelling van de beursdaling toen in september bleek dat Lehman Brothers niet gered zou worden en faillissement moest aanvragen. De daaropvolgende liquiditeitscrisis leidde tot een golf van gedwongen verkopen die de beurzen onderuit hebben gehaald. De paniek op de kredietmarkt keerde zich ook tegen de aandelen van bedrijven met schuldfinanciering, zelfs indien er op middellange termijn geen liquiditeitsproblemen te verwachten zijn.

De vertrouwensbreuk die dit alles veroorzaakte en de daaruit voortvloeiende turbulentie op de financiële markten zorgden ervoor dat de verschillende beursindices het jaar uitgingen op niveaus die nog juist boven het dieptepunt van 2003 lagen na het uiteenspatten van de ICT zeepbel.

De beurzen in de VS, waar de ellende uiteindelijk begon, waren min of meer in lijn met de Europese beurzen. Japan was de minst slecht presterende beurs, beter dan zowel de Verenigde Staten als Europa. De slechtst presterende regio was Azië/Pacific.

Inflatievrees maakt plaats voor zorgen over groei

Na het faillissement van Lehman Brothers in september sloeg de kredietcrisis zeer snel over van de bankensector naar de reële economie. Al sinds augustus 2007 heeft de bankensector te kampen met haperende markten voor interbancaire en kapitaalmarktfinanciering.

Dit betekende dat het voor banken weer moeilijker werd om financiering aan te trekken. Banken gingen nog meer op de rem staan bij het verstrekken van financieringen aan bedrijven en consumenten (hypotheeken, autoleningen). Tegelijkertijd werd de consument zeer voorzichtig bij het doen van grote aankopen.

Het resultaat was wereldwijd instortende verkopen van dure goederen zoals auto's en huizen.

Om deze vraaguitval het hoofd te bieden, hebben centrale banken de officiële korte rentes sterk verlaagd. De FED en de Bank of Japan hebben de rente tot vrijwel nul verlaagd en onorthodoxe maatregelen aangekondigd om ook de rente op langlopende leningen te verlagen. Ook de ECB heeft de rente sterk verlaagd. De ruimte om de rente te verlagen is toegenomen door de lagere inflatie. Grondstoffenprijzen zijn scherp gedaald door de afnemende vraag. De vrees voor inflatie van voor de zomer heeft plaatsgemaakt voor speculaties over deflatie.

3.6.2 Gevoerd beleggingsbeleid in 2008

Algemeen

In de eerste helft van 2008 was de asset allocatie van de portefeuille neutraal gepositioneerd ten opzichte van de normportefeuille. Gedurende de tweede helft van 2008 is een onderweging aangehouden in aandelen ten opzichte van de normportefeuille.

Aandelen

De wereldindex eindigde 2008 bijna 40% lager dan de slotstand van 2007. In euro's gemeten waren Japan en de Verenigde Staten de beter presterende markten met een min van ruim 20% en een min van bijna 35%. Europese aandelen presteerden rond het gemiddelde, terwijl Azië ex Japan en de Emerging Markets duidelijk slechter presteerden met beide rendementen van zo'n -50%. Qua sectoren werden de cyclische bedrijfstakken en de financiële waarden het hardst geraakt, terwijl bijvoorbeeld nutsbedrijven en farma ondernemingen relatief goed presteerden.

Per saldo had de landen en sector positionering van de portefeuille een neutrale invloed op de performance.

Vastrentende waarden

De 10 jaars rente in Nederland liep op van iets onder de 4% aan het begin van het jaar naar ongeveer 4,8% in het midden van het jaar. Daarna daalde de rente weer tot bijna 3,5% richting het einde van het jaar. Omdat gedurende het gehele jaar een licht overwogen duration positie is aangehouden, leverde de rentedaling een positieve bijdrage aan de performance. Het vluchten van beleggers in staatsobligaties, hetgeen in 2007 begon, zette zich versterkt voort in 2008. Door de nog verder toenemende onzekerheden ten aanzien van de kredietmarkten liepen de credit spreads in alle segmenten verder op. Dit leverde de belangrijkste negatieve bijdrage aan de relatieve performance van de vastrentende waarden. Buiten het eurogebied zijn posities in Denemarken en Noorwegen aangehouden. Er zijn gedurende het jaar geen posities aangehouden in Japanse en Amerikaanse obligaties.

Beleggingsresultaat 2008

De portefeuille behaalde over 2008 een rendement van -4,0%. Het rendement van de normportefeuille bedroeg over dezelfde periode -2,4%. De aandelenportefeuille presteerde in lijn met de normportefeuille, terwijl het rendement op de vastrentende waardenportefeuille duidelijk achter bleef bij het rendement van de normportefeuille. De lagere performance werd voornamelijk veroorzaakt door het oplopen van de renteopslag op bedrijfsobligaties door de kredietcrisis. Hierdoor daalde de waarde van de bedrijfsobligaties in portefeuille sterker dan de normportefeuille, die volledig is samengesteld uit overheidsobligaties. Het rendement op de onroerend goed portefeuille lag duidelijk boven dat van de corresponderende normportefeuille, vooral door de beleggingen in niet beursgenoteerd vastgoed. De underperformance van de totale

portefeuille bestaat uit een per saldo negatief selectieresultaat over de verschillende asset categorieën en een positief allocatieresultaat veroorzaakt door de onderweging van de aandelenpositie in de portefeuille ten gunste van een overweging in vastrentende waarden.

Normportefeuille

De benchmark is in 2008 samengesteld op basis van 20% zakelijke waarden en 80% vastrentende waarden. De gehanteerde aandelenindices worden berekend op netto total return basis, dat wil zeggen dat het netto dividend wordt geherinverteerd. Voor 2008 zag de normportefeuille er als volgt uit.

normportefeuille 2008 (in% van de totale portefeuille)			
asset-categorie	gebied	normgewicht	benchmark index
Obligaties	euro-staat	76,0	EFFAS EMU Bond Index > 1 yr.
Liquiditeiten	Eurogebied	4,0	3-maands euribor
Aandelen	Nederland	2,7	AEX
	Eurogebied	7,2	FTSE eurofirst 80
	Verenigd Koninkrijk	1,8	FTSE 100
	Zwitserland	0,9	SMI
	Verenigde Staten	1,8	S&P 100
	Japan	1,8	Topix 100
	Emerging Markets	1,8	IFC Investable
Beursgenoteerde OG		1,0	EPRA NL
Niet-beursgenoteerd OG		1,0	ROZ/IPD
Totaal		100	

Z-scores

De z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft in een getal weer hoe het fonds heeft gepresteerd ten opzichte van de gehanteerde normportefeuille. De formule voor de z-score is als volgt:

$$z\text{-score} = \frac{(R_f - k_j) - (R_n - 0,15\%)}{E_j}$$

Om de z-score te berekenen, wordt het feitelijke rendement van het fonds (R_f) gecorrigeerd voor de beleggingskosten (k_j). Het rendement van de normportefeuille (R_n) wordt, nadat het is gecorrigeerd voor de normbeleggingskosten van 0,15%, in mindering gebracht op het feitelijke fondsrendement. Vervolgens wordt een correctie voor het genomen risico gemaakt. Dit gebeurt door het verschil te delen door een getal voor rendements spreiding (E_j). Het getal voor de rendements spreiding is gebaseerd op het percentage zakelijke waarden en het percentage vastrentende waarden dat is vastgelegd in de normportefeuille.

Wanneer de z-score van een bedrijfstakpensioenfonds over een periode van vijf jaar onder de vastgestelde norm (0,00) uitkomt, staat het aangesloten bedrijven onder bepaalde voorwaarden vrij een alternatief te zoeken voor het verplicht gestelde bedrijfstak pensioenfonds in hun branche. De belangrijkste voorwaarde is een ten minste gelijkwaardige pensioenregeling. Voorts kunnen kosten door de stichting aan de uittrekkende werkgever in rekening worden gebracht in verband met verzekeringstechnisch nadeel en de behandeling van het vrijstellingsverzoek.

Tabel Z-scores 2004 - 2008	
2004	-1,06
2005	0,26
2006	1,16
2007	-0,04
2008	-1,54
Performancetoets 2004 - 2008	0,72

Totale waarde per beleggingscategorie

Assetcategorie	2008 EUR	2007 EUR
Vastgoed	694	971
Aandelen	8.959	13.650
Vastrentende waarde	52.293	53.829
Derivaten	4	-
Totaal	61.950	68.450

3.6.3 Vooruitzichten

Het is onzeker of het dieptepunt van de mondiale financiële crisis al gepasseerd is en of de meest ingrijpende gebeurtenissen achter de rug zijn. Gedwongen verkopen, domino-effecten, besmetting van andere delen van de financiële sector en nieuwe reddingsoperaties blijven een reële mogelijkheid. Bovendien slaat de diepe recessie nu markant negatief terug op de financiële sector, via grotere verliezen op uitstaande leningen. De kredietcrisis en de wereldwijde recessie zouden ook nog langer kunnen aanhouden dan de consensus. Risico's zijn vooral gelegen in een verder teruglopende economische ontwikkeling als de wereldhandel door protectionistische maatregelen nog sterker krimpt.

3.7

Financiële paragraaf

3.7.1 Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

Bedragen x 1.000 euro	pensioen- vermogen	technische voorzieningen	dekkingsgraad
	EUR	EUR	%
Stand per 1 januari 2008	69.340	34.612	200
Beleggingsresultaten / rentetoevoeging	-2.791	1.582	-16
Premiebijdragen / pensioenopbouw	9.279	10.410	-21
Uitkeringen	-12.019	-11.764	21
Wijziging marktrente	-	2.049	-11
Overige	-871	226	-3
Stand per 31 december 2008	62.938	37.115	170

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan in actuariel opzicht als volgt worden geanalyseerd:

Bedragen x 1.000 euro	2008	2007
	EUR	EUR
Premieresultaat	-1.174	1.168
Interestresultaat	-6.422	1.618
Overig resultaat	-1.309	-698
	-8.905	2.088

De dekkingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Bedragen x 1.000 euro ¹	2008	2007	2006	2005	2004
Dekkingsgraad ultimo (%)	170	200	187	145	142

De vereiste dekkingsgraad zoals die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet bedraagt 107%. Ultimo 2008 is derhalve sprake van een toereikende solvabiliteit.

Het pensioenvermogen wordt gevormd door het eigen vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen.

¹ Voor de jaren t/m 2005 betreft dit de aanwezige en de vereiste dekkingsgraad in het kader van de Actuariële Principes Pensioenfondsen (gebaseerd op een rekenrente van 4% of de marktrente, indien deze lager is dan 4%). Vanaf het jaar 2006 betreft dit de dekkingsgraad volgens het in de Pensioenwet opgenomen Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen (gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB). Tevens is bij de vaststelling van de dekkingsgraad vanaf 2006, in tegenstelling tot voorliggende jaren, gerekend met andere sterftetafels. In die sterftetafels wordt nu ook rekening gehouden met de sterftetrend, waardoor reeds wordt gereserveerd voor een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

3.8

Actuariële paragraaf

3.8.1 Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

	2008 EUR	2007 EUR
Premieresultaat		
Premiebijdragen	9.279	9.699
Pensioenopbouw	-10.410	-8.114
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	699	731
Pensioenuitvoeringskosten	-742	-1.148
	-1.174	1.168
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	-2.791	2.179
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-1.582	-1.405
Wijziging marktrente	-2.049	844
	-6.422	1.618
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten (saldo overdracht van rechten)	-61	1
Resultaat op kanssystemen (overige wijzigingen)	-46	271
Resultaat op uitkeringen	-255	-266
Indexering en overige toeslagen	-885	-657
Overige baten	37	45
Overige lasten	-99	-98
Saldo uit hoofde van andere oorzaken	-	6
	-1.309	-698
Totaal saldo van baten en lasten	-8.905	2.088

3.8.2 Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als toereikende solvabiliteit. Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model.

3.8.3 Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

De dekkinggraad van het pensioenfonds nam af van 200,3% per 31 december 2007 naar 169,6% per 31 december 2008. Het op basis van het FTK gedefinieerd Minimaal Vereist (Eigen) Vermogen voor nominale pensioenaanspraken was hiermee per 31 december 2008 aanwezig. Het Vereist (Eigen) Vermogen was per 31 december 2008 hiermee eveneens aanwezig.

3.9

Risicoparagraaf

Risico en beheersing/beleid

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheertaken is risicomijdend operationeel management. Onderstaand treft u de risico's die het bestuur met prioriteit heeft aangepakt:

- Beleggingsrisico's;
- Actuariële risico's;
- Renterisico.

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid;
- Premiebeleid;
- Indexatiebeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's.

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kan gebruik worden gemaakt van derivaten.

Beleggingsrisico's

In 2007 is het beleggingsbeleid heroverwogen in het licht van de nieuwe Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen inzake de kostendekkende premie, het toeslagbeleid en het (minimaal)

vereist eigen vermogen. In het nieuwe beleggingsbeleid is sprake van een grotere spreiding over de verschillende beleggingscategorieën en regio's. Per beleggingscategorie is een strategische weging aangegeven alsmede de bandbreedtes die benut kunnen worden. Het risico wordt ook inzichtelijk gemaakt door de tracking error – de mate waarin de beleggingen afwijken van de benchmark die als ijkpunt voor de performance geldt - die aan de gehele portefeuille als doel is gesteld.

De regelgeving van het FTK maakt de economische risico's (verbonden aan aandelen, valuta, rente, etc.) die in pensioenfondsen aanwezig zijn expliciet en vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau het fonds kan of wil accepteren. Vervolgens zal, binnen de kaders van het geformuleerde risicobeleid, worden ingezet op maximalisatie van het rendement op het vermogen.

Het pensioenfonds onderscheidt de volgende beleggingsrisico's:

Aandelen- en onroerend goed risico

Dit is voornamelijk het koersrisico bij de beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt op de lange termijn naar verwachting een extra rendement gehaald dat het pensioenfonds gebruikt om aan haar doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren.

Tegenpartij-/kredietrisico

Het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Om dit risico te beheersen worden de tegenpartijen nauwgezet geselecteerd. Daarnaast worden transacties over meerdere aanbieders gespreid en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

Liquiditeitsrisico

Het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden geliquideerd. Ook dit risico wordt beheerst doordat de uitvoerder de beleggingsportefeuille op zo'n manier opzet dat het naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte van het pensioenfonds kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten. Ook zijn eisen gesteld aan de minimale marktkapitalisatie van effecten.

Valutarisico

Het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden. Dit risico is voor het pensioenfonds beperkt. Het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille is namelijk belegd in euro's genoteerde waarden.

Operationele risico's

Het pensioenfonds beheerst operationele risico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan haar dienstverleners. Daarbij kan worden gedacht aan regels voor procuratie, functiescheiding, 'chinese walls', enzovoort.

Actuariële risico's

Onlangs zijn de nieuwe sterftetafels GBM/V 2000-2005 verschenen. Deze tafels wijzen op een verdere toename van de levensverwachting. Tevens zijn verschenen de zogenaamde prognosetafels AG 2005-2050. In deze tafels is de sterftetrend verdisconteerd. Door toepassing van deze prognosetafels wordt reeds gereserveerd voor een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

Het beleid van het fonds is om niet her te verzekeren.

Renterisico

Het fonds is gevoelig voor wijzigingen in de marktrente omdat de duration van de beleggingen en de verplichtingen niet gelijk zijn. Bij de bepaling van het beleggingsbeleid weegt het bestuur zorgvuldig de voordelen (meer zekerheid) en nadelen (minder rendement) van meer of minder durationmatching af ten opzichte van alternatieve strategieën.

3.10

Toekomstparagraaf

Overschot in de sector Vleeswaren

Begin 2007 is vastgesteld dat de vermogenspositie van de Vleeswarenindustrie binnen Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie, mede door het liquidatieoverschot van VUV, een dusdanige omvang had bereikt dat er ruimte was om de premie te verlagen dan wel anderszins een bestemming hiervoor te vinden. Overleg tussen sociale partners heeft geleid tot een verlaging van de premie in 2008 naar 1,2%.

Het bestuur heeft in 2009 besloten om de hiervoor genoemde 1,2 procent te herleiden tot extra premie binnen de Stichting Bedrijfspensioenfondsen voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingindustrie voor de vleeswaren sector. Deze premie is bedoeld voor de financiering van de overgangsmaatregelen. De voorwaardelijke aanspraken, zoals vastgesteld per 1 januari 2006, worden met terugwerkende kracht onvoorwaardelijk en dit geldt ook voor deelnemers die niet meer deelnemen aan de regeling. De uitvoering van dit besluit zal in 2009 verder geëffectueerd worden.

3.11

Slotopmerkingen

Hierna is het verslag opgenomen van het verantwoordingsorgaan en de deelnemersraad. Na deze rapportages volgt de jaarrekening waarin de financiële gegevens over het boekjaar 2008 vermeld.

Tot slot danken wij ieder die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van de stichting.

De Meern, 18 juni 2009

Stichting Prepensionering Vleeswaren- en
Gemaksvoedingindustrie

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M. van Beek
Werkgeversvoorzitter

4 Verslag van het verantwoordingsorgaan

4.1 Algemeen

4.2 Reactie van het bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan

4.1

Algemeen

Het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds is met ingang van 13 augustus 2008 ingesteld. Op basis van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance) van de Stichting van de Arbeid heeft het bestuur de werkwijze van het verantwoordingsorgaan in een reglement vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt over welke informatie het verantwoordingsorgaan ontvangt, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur zoals vastgesteld door de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel ten minste één maal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag volgend op het jaar waar het oordeel betrekking op heeft.

Het bestuur is verplicht het advies van het verantwoordingsorgaan te vragen alvorens een besluit te nemen op de hierna volgende onderwerpen:

- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening in 2008 kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2007, de statuten en reglementen, de ABTN en van de notulen van de bestuursvergaderingen van het fonds van 2007.

Het verantwoordingsorgaan heeft geen gebruik gemaakt van haar recht op overleg met de externe actuaris en externe accountant.

Bevindingen ten aanzien van het gevoerde beleid 2007

Het VO heeft de volgende bevindingen:

Wetgeving en reglementen

In het verslagjaar zijn de statuten en het pensioenreglement aangepast aan de nieuwe wettelijke eisen en er zijn nieuwe reglementen opgesteld, zoals het uitvoeringsreglement en het reglement voor het verantwoordingsorgaan.

Het bestuur houdt zich op een correcte wijze aan de geldende wet- en regelgeving, de reglementen en de statuten van het pensioenfonds. Deze laatste documenten zijn daarnaast tijdig en ons inziens juist aangepast aan de invoering van de Pensioenwet.

Premiebeleid

Het bestuur heeft naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan bij het vaststellen van de premie een goede afweging gemaakt tussen de verschillende mogelijkheden en wensen. Het bestuur voldoet hiermee aan de verplichtingen van de toezichthouder (DNB).

Toeslagbeleid

In 2007 zijn toeslagen toegekend conform het vastgestelde beleid. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur hier zorgvuldig mee omgaat door de belangen van alle deelnemers in haar besluitvorming te betrekken.

Goed Pensioenfondsbestuur

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur zich goed heeft ingespannen om de principes van goed pensioenfondsbestuur uit te voeren. Zo zijn de nodige stappen gezet op het gebied van ondermeer het bevorderen van deskundigheid, het instellen van het verantwoordingsorgaan, inrichten van een visitatiecommissie en het bevorderen van transparantie.

Het verantwoordingsorgaan vindt dat het voldoende informatie heeft ontvangen om het beleid over 2007 te kunnen beoordelen en is tevreden over het beleid op dit punt.

Beleggingsbeleid

Het verantwoordingsorgaan oordeelt positief over het beleggingsbeleid. Risico's worden op verantwoorde wijze gespreid en het bestuur zet de nodige deskundigheid in op het gebied van beleggingen.

Risicobeleid

Het verantwoordingsorgaan is positief over het gevoerde risicobeleid. De verschillende geledingen ondersteunen de keuze voor het terugbrengen van het relatieve renterisico.

Financiële positie van het fonds

Het verantwoordingsorgaan vindt de financiële positie van het fonds gedegen en is hier positief over.

Het bestuur heeft op deze bevindingen gereageerd. De reactie is te vinden in paragraaf 4.2.

Oordeel

Op grond van het voorgaande komt het verantwoordingsorgaan tot het volgende oordeel.

Het verantwoordingsorgaan van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie is van oordeel dat:

- het bestuur afdoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;
- het handelen van het bestuur in 2007 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2007 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen en geborgd zijn;
- het bestuur logische beleidskeuzes voor de toekomst heeft gemaakt;
- het beleggingsbeleid – gezien de tegenvallende resultaten in 2007 – ruim aandacht verdient;
- het verantwoordingsorgaan verzoekt het bestuur haar accountant te vragen voor de toekomst om de accountantsrapportages ook aan het verantwoordingsorgaan ter beschikking te stellen.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan beveelt aan om voort te gaan in het huidige beleid.

De visitatiecommissie dient eind 2008 ingesteld te zijn, zodat deze begin 2009 het functioneren van het bestuur kan beoordelen. Het verantwoordingsorgaan kan dan haar oordeel over 2008 mede baseren op de bevindingen van de visitatiecommissie.

Ten aanzien van het onderwerp Verantwoord Beleggen stelt het verantwoordingsorgaan het op prijs om in het vervolg meer concreet de inspanningen te vernemen van het bestuur om het

beleid dat volgt uit de principes van Verantwoord Beleggen vorm te geven.

Tot slot wil het verantwoordingsorgaan haar waardering uitspreken over het gevoerde bestuursbeleid in het jaar 2007 en spreekt tevens de wens uit dat deze lijn in de toekomst wordt voortgezet. Hierbij dienen de ontwikkelingen op de financiële markt door het bestuur nauwlettend in de gaten worden gehouden.

De Meern, 18 juni 2009

Verantwoordingsorgaan Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie

De heer J.H.W. Wolters (voorzitter)

De heer P. Davids

De heer P. Peters

4.2   Reactie van het bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor zijn
aandacht en adviezen.

De Meern, 18 juni 2009

Stichting Prepensionering Vleeswaren- en
Gemaksvoedingindustrie

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M. van Beek
Werkgeversvoorzitter

5 Verslag van de deelnemersraad

- 5.1 Algemeen
- 5.2 Bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008
- 5.3 Advies

5.1

Algemeen

In het verslagjaar heeft de deelnemersraad vier keer vergaderd, te weten op 18 maart, 17 juni, 15 september en 18 november. In het verslagjaar heeft tevens vier keer overleg plaatsgevonden tussen een afvaardiging van het bestuur (de voorzitters) en de leden van de deelnemersraad, op 20 maart, 19 juni, 17 september en 20 november.

De deelnemersraad heeft in het verslagjaar positief geadviseerd over:

- de reglementswijzigingen;
- de statutenwijzigingen;
- de ABTN;
- het reglement van de geschillencommissie;
- Reglement Adviescommissie Bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten;
- het jaarverslag 2007 voor de Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemakvoedingindustrie;
- voorlopige parameters 2009;
- het communicatiebeleidsplan;
- de invulling van de visitatiecommissie;
- Afkoop kleine pensioenen. Als de VB met een ander voostel komt inzake waardeoverdracht in plaats van afkoop zal de deelnemersraad het advies herzien. De deelnemersraad is er voorstander van om waardeoverdracht te promoten.

De deelnemersraad heeft een ongevraagd advies uitgebracht aan het bestuur. De deelnemersraad heeft het bestuur geadviseerd de dienstverlening bij Interpolis Pensioenbeheer B.V. voort te zetten.

5.2 Bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008

De deelnemersraad heeft geen bevindingen ten aanzien van het jaarverslag en de jaarrekening 2008.

5.3

Advies

De deelnemersraad adviseert het bestuur van de Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie de jaarrekening en haar jaarverslag 2008 goed te keuren en vast te stellen.

De Meern, 18 juni 2009

Deelnemersraad Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie

De heer J.H.W. Wolters
Voorzitter

6 Jaarrekening

- 6.1 Balans per 31 december 2008
- 6.2 Staat van baten en lasten
- 6.3 Kasstroomoverzicht
- 6.4 Algemene toelichting
- 6.5 Toelichting op de Balans
- 6.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

6.1

Balans per 31 december 2008

Bedragen x 1.000 euro		2008	2007
	<i>toelichting</i>	EUR	EUR
Activa			
Beleggingen voor risico fonds	7	61.950	68.450
Vorderingen en overlopende activa	8	978	1.346
Overige activa	9	507	201
		63.435	69.997
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	10	25.823	34.728
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	11	37.115	34.612
Overige schulden en overlopende passiva	12	497	657
		63.435	69.997
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		170	200

6.2 Staat van baten en lasten

Bedragen x 1.000 euro	<i>toelichting</i>	2008	2007
		EUR	EUR
Baten			
Premiebijdragen risico fonds	15	9.279	10.210
Beleggingsresultaten risico fonds	16	-2.791	2.179
Overige baten	17	37	45
		6.525	12.434
Lasten			
Pensioenopbouw		10.410	8.114
Indexering en overige toeslagen	18	885	657
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	19	1.582	1.405
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen		-11.764	-11.046
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten		-699	-221
Pensioenuitkeringen	20	12.019	11.313
Pensioenuitvoeringskosten	21	742	1.148
Wijziging marktrente		2.049	-844
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	25	-6	-21
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		-	-
Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen	24	46	-277
Saldo overdrachten van rechten	25	67	20
Overige lasten	26	99	98
		15.430	10.346
Saldo van baten en lasten		-8.905	2.088

Samenvatting van de actuariële analyse

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2007 EUR
Premieresultaat	-1.174	1.168
Interestresultaat	-6.422	1.618
Overig resultaat	-1.309	-698
Saldo van baten en lasten	-8.905	2.088

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2007 EUR
Algemene reserve	-8.286	-257
Beleggingsreserve	-619	-4.828
Egalisatiereserve	-	7.173
Saldo van baten en lasten	-8.905	2.088

6.3

Kasstroomoverzicht

Bedragen x 1.000 euro	2008 EUR	2009 EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	9.475	9.338
Ontvangen waardeoverdrachten	0	2
Betaalde pensioenuitkeringen	-11.670	-43.178
Betaalde waardeoverdrachten	-67	-22
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.140	-1.846
	-3.402	-35.706
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	9.406	40.113
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	4.558	3.627
Aankopen beleggingen	-10.201	-8.981
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-55	-80
	3.708	34.679
Stand liquide middelen per 1 januari	201	1.228
Mutatie liquide middelen	306	-1.027
Stand liquide middelen per 31 december	507	201

6.4 Algemene toelichting

Inleiding (1)

Het doel van Stichting Prepensioenering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie, statutair gevestigd te 's-Gravenhage (hierna "het fonds") is het doen van prepensioenuitkeringen aan werknemers in de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie en de Pluimveeverwerkende industrie die daar volgens het pensioenreglement aanspraak op kunnen maken.

Overeenstemmingsverklaring (2)

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in de Pensioenwet en Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 610). Het bestuur heeft op 18 juni 2009 de jaarrekening opgemaakt.

Presentatie (3)

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Grondslagen voor de waardering (4)

Algemeen (a)

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde.

Voor de overige activa en passiva geldt, tenzij in de specifieke grondslagen hieronder anders is aangegeven, dat deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze boekwaarde benadert de actuele waarde als gevolg van het korte termijnkarakter van deze vorderingen en schulden. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, behoudens de grondslagen van de reserves zoals beschreven onder (j) Stichtingskapitaal en reserves.

Schattingen en veronderstellingen (b)

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Pensioenwet vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk geacht wordt, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen nader toegelicht in de toelichting bij de jaarrekening.

Opname van een actief of een verplichting (c)

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting (d)

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen (e)

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta (f)

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

	31 december 2008	gemiddelde 2008	31 december 2007	gemiddelde 2007	31 december 2006
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
USD	1,390	1,426	1,462	1,390	1,319
GBP	0,966	0,850	0,734	0,704	0,674
JPN	126,008	144,670	163,333	160,228	157,124
CHF	1,480	1,567	1,655	1,632	1,610
SEK	10,993	10,221	9,450	9,237	9,024
DKK	7,443	7,450	7,457	4,456	7,455
NOK	9,733	8,836	7,939	8,075	8,210

Beleggingen voor risico fonds (g)

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Participaties in beleggingspools en -instellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering).

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Indirect vastgoed

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de beursnotering per balansdatum.

De actuele waarde van niet beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vastrentende waarden

Obligaties en obligatiebeleggingsfondsen

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde is de per balansdatum geldende beurskoers.

Deposito's en kortlopende vorderingen op banken

Deposito's worden gewaardeerd op nominale waarde vermeerderd met de sinds moment van ontstaan opgelopen rente. Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing). Posities in rekening courantsaldi worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare markt-informatie als input voor gehanteerde waarderingmodellen.

Creditposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Vorderingen en overlopende activa (h)

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Overige activa (i)

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves (j)

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de toelichting bij balans.

In 2008 is de ABTN gewijzigd waarbij definities en termen van de reserves zijn aangepast aan het FTK. Het fonds kent in 2008 de volgende twee reserves:

- Algemene reserve
- Beleggingsreserve

Algemene reserve

De Algemene reserve is bedoeld om alle niet-beleggingsrisico's op te vangen. Dit betreft onder andere operationele risico's, inflatierisico en actuariële risico's. Deze algemene reserve wordt gevoed door het resultaat, nadat de beleggingsreserve op het juiste niveau is gebracht.

Beleggingsreserve

De Beleggingsreserve is bedoeld om koersdalingen in de beleggingsportefeuille op te kunnen vangen. Deze reserve is gelijk aan het vereist eigen vermogen uit de Pensioenwet, verminderd met het minimaal vereiste eigen vermogen. Het minimaal vereiste eigen vermogen is namelijk een onderdeel van de algemene reserve.

Reserves 2007 en verwerking in de jaarverslaggeving 2008

Ultimo 2007 had het fonds drie reserves:

- Solvalibiteitsreserve (10% van de voorziening pensioenverplichtingen);
- Bestemmingsreserve beleggingen (30% van de belegging in zakelijke waarden en 10% van de overige activa); en
- Egalisatiereserve (resterend deel van het eigen vermogen).

In het verloopoverzicht 2008 van het eigen vermogen is:

- de Bestemmingsreserve beleggingen hernoemd naar "Beleggingsreserve"; en
- de Solvabiliteitsreserve hernoemd naar "Algemene reserve".

De eindstanden 2007 zijn gelijk aan de eindstanden overeenkomstig de jaarrekening 2007. De effecten van de andere waarderingsmethodiek zijn separaat zichtbaar gemaakt in het verloopoverzicht. De eindstanden ultimo 2008 zijn vastgesteld op basis van de gewijzigde grondslagen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds (k)

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde

nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie) toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2008:

- rekenrente: gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB. De bij de duration van de verplichtingen van het fonds behorende rente uit de rentetermijnstructuur bedraagt 3,261% (2007: 4,533%);
- overlevingstafels: AG prognosetafels 2005-2050 met leeftijdsterugstelling, voor mannen van 0 jaar en voor vrouwen van 0 jaar met correctie op de sterftekansen van 90% voor mannen en 90% voor vrouwen. Als start voor de prognose wordt de kolom 2009 genomen;
- kostenopslag ter grootte van 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband toekomstige excassokosten;
- kostenopslag ter grootte van 5% voor administratiekosten.

Grondslagen voor de resultaatbepaling (5)

Algemeen (a)

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen risico fonds (b)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico fonds (c)

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Aankoopkosten worden opgenomen in de kostprijs en als gevolg van de periodieke herwaardering ten laste van het resultaat gebracht. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Afschrijvingen en andere exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

De kosten uit hoofde van beheervergoeding alsmede transactiekosten gerelateerd aan beleggingen zijn in mindering gebracht op de directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenopbouw (d)

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioen-aanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen (e)

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen (f)

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofdstuk opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten (g)

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten). Daarnaast wordt een percentage van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

Pensioenuitkeringen (h)

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De pensioen-

uitkeringen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Wijziging marktrente (i)

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofdstuk wijziging marktrente.

Grondslagen kasstroomoverzicht (6)

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

6.5 Toelichting op de Balans

Beleggingen voor risico fonds (7)

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie (a)

	Ultimo 2008				
	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Belegde gelden in betreffende beleggingscategorie	694	8.869	50.050	4	59.617
Beleggingsdebiteuren	-	90	48	-	138
Liquide middelen	-	-	2.195	-	2.195
Stand per 31 december 2008	694	8.959	52.293	4	61.950

	Ultimo 2007				
	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	971	13.564	49.755	-	64.290
Beleggingsdebiteuren	-	86	-	-	86
Liquide middelen	-	-	4.074	-	4.074
Stand per 31 december 2007	971	13.650	53.829	-	68.450

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie (b)

	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten²	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2008	971	13.564	49.755	-	64.290
Aankopen / verstrekkingen	-	1.346	8.766	-	10.112
Verkopen / aflossingen	-	-366	-9.028	-	-9.394
Overige mutaties	-	79	-	-	79
Gerealiseerde herwaardering	-	136	-414	-	-278
Ongerealiseerde herwaardering	-277	-5.890	971	4	-5.192
Stand per 31 december 2008	694	8.869	50.050	4	59.617

	vastgoed- beleggingen	aandelen	vast- rentende waarden	derivaten	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2007	1.008	21.549	77.524	3	100.084
Aankopen / verstrekkingen	225	1.332	7.424	-	8.981
Verkopen / aflossingen	-	-10.304	-33.093	-12	-43.409
Overige mutaties	-	-	-	2	2
Herwaardering	-262	987	-2.100	7	-1.368
Stand per 31 december 2007	971	13.564	49.755	-	64.290

Actuele waarde (c)

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de

² De hieronder opgenomen waarden betreffen belegde gelden in derivaten welke onder de activa zijn opgenomen onder de 'beleggingen voor risico pensioenfonds', met daarop in mindering gebracht de derivaten welke onder de passiva als onderdeel van de 'overige schulden' zijn opgenomen.

boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Schatting van reële waarde

Bij de schatting van de actuele waarde wordt gebruik gemaakt van verwachte, toekomstige kasstromen. De kasstromen uit hoofde van rentederivaten worden contant gemaakt aan de hand van de zero-coupon swapcurve.

Belegde waarden in vastgoed (d)

	2008 EUR	2007 EUR
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	694	971
	694	971

De vastgoedportefeuille is volledig in Europa (Rodamco Europe) belegd.

De kostprijs van de belegde waarden in vastgoed bedraagt ultimo 2008 EUR 693 (2007: EUR 693).

Belegde waarden in aandelen (e)

	2008 EUR	2007 EUR
Aandelen mature markets	8.079	11.987
Aandelen emerging markets	790	1.577
	8.869	13.564

De kostprijs van de belegde waarden in aandelen bedraagt ultimo 2008 EUR 12.043 (2007: EUR 10.848).

Per balansdatum is een bedrag van EUR 18.844 (waarvan aandelen EUR 2.130 en obligaties EUR 16.714) aan effecten uitgeleend (bruikleen/security lending). Per 31 december 2007 EUR 32.025 (waarvan aandelen EUR 3.557 en EUR 28.468 obligaties). Om het risico van insolventie van de betreffende tegenpartij te beperken, is door de inlener een collateral afgegeven.

Belegde waarden in vastrentende waarden (f)

	2008 EUR	2007 EUR
Obligaties	48.894	47.677
Obligatiebeleggingsfondsen	1.156	2.078
	50.050	49.755

De kostprijs van de belegde waarden in vastrentende waarden bedraagt ultimo 2008 EUR 49.796 (2007: EUR 50.466).

Belegde waarden in derivaten (g)

	2008 EUR	2007 EUR
Valutaderivaten	4	-
Stand per 31 december	4	-

De kostprijs van de belegde waarden in derivaten bedraagt ultimo 2008 EUR 0 (2007: EUR 0).

Beleggingsdebiteuren (h)

	2008 EUR	2007 EUR
Nog af te wikkelen transacties	-	-
Te vorderen bedragen uit hoofde van:		
• dividend	72	28
• dividendbelasting	10	38
• interest	48	-
Overige	8	20
Stand per 31 december	138	86

Vorderingen en overlopende activa (8)

Specificatie vorderingen en overlopende activa (a)

	2008 EUR	2007 EUR
Vordering op werkgevers	959	1.237
Waardeoverdrachten	3	3
Lopende intrest handelsbanken	8	2
St. Bedrijfspensioenfondsvoor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemakvoedingindustrie	-	3
St. Fonds collectieve belangen Pluimveevlees	-	99
Administratiekosten	7	2
Overige vorderingen	1	-
Stand per 31 december	978	1.346

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie 'Vorderingen op werkgevers' (b)

	2008 EUR	2007 EUR
Werkgevers	1.094	1.441
Voorziening dubieuze debiteuren	-135	-204
Stand per 31 december	959	1.237

Verloop van de voorziening oninbare vorderingen

	2008	2007
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	204	229
Afgeschreven vorderingen	-151	-105
Dotatie ten laste van de rekening van baten en lasten	82	80
Stand per 31 december	135	204

Overige activa (9)

	2008	2007
	EUR	EUR
ABN AMRO Bank N.V.	461	173
Postbank N.V.	46	28
Stand per 31 december	507	201

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

Stichtingskapitaal en reserves (10)

Mutatieoverzicht eigen vermogen (a)

	stichtings- kapitaal EUR	algemene reserve EUR	beleggings reserve EUR	egalisatie- reserve EUR	totaal EUR
Stand per 31 december 2007	0	3.461	9.907	21.360	34.728
Cumulatief effect wijziging grondslagen reserves	-	28.792	-7.432	-21.360	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	-8.286	-619	-	-8.905
Stand per 31 december 2008	0	23.967	1.856	-	25.823

	stichtings- kapitaal EUR	algemene reserve EUR	beleggings reserve EUR	egalisatie- reserve EUR	totaal EUR
Stand per 31 december 2006	0	3.718	14.735	13.842	32.295
Cumulatief effect stelselwijziging FTK 1 januari 2007	-	-	-	345	345
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	-257	-4.828	7.173	2.088
Stand per 31 december 2007	0	3.461	9.907	21.360	34.728

De bestemmingsreserve beleggingen per 31 december 2008 is, evenals per jaareinde 2007, hoger dan het wettelijk minimum van de herwaarderingsreserve. Op grond daarvan is besloten geen afzonderlijke herwaarderingsreserve te vormen.

Toerekening kapitaal en reserves

Ingevolge de overeengekomen methode van toerekening van het eigen vermogen aan de in het fonds participerende bedrijfstakken is de volgende verdeling opgesteld.

	vleeswaren- industrie	gemakvoeding- industrie	pluimvee- verwerkende industrie
Stand per 1 januari	30.768	2.269	1.691
Intrest	-1.240	-91	-68
Premiëmarge	-2.717	860	726
Overige	-2.560	-1.678	-2.137
Stand per 31 december	24.251	1.360	212

Solvabiliteit (b)

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	percentage	EUR	percentage
Aanwezig vermogen	62.938	170	69.340	200
Af: technische voorziening op FTK-waardering	37.115	100	34.612	100
Eigen vermogen	25.823	70	34.728	100
Af: vereist eigen vermogen	2.716	7	2.475	7
Vrij vermogen	23.107	63	32.253	93
Minimaal vereist eigen vermogen	1.856	5	1.385	4
Dekkingsgraad		170		200

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel ten minste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

De vermogenpositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als toereikende solvabiliteit. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds (11)

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen naar aard (a)

	2008	2007
	EUR	EUR
Voorziening pensioenverplichtingen	37.115	34.612
Stand per 31 december	37.115	34.612

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen (b)

	2008	2007
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	34.612	37.190
Effect stelselwijziging FTK	-	-345
Pensioenopbouw	10.410	8.114
Indexering en overige toeslagen	885	657
Rentetoevoegingen	1.582	1.405
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-11.764	-11.046
Mutatie voor pensioenuitvoeringskosten	-699	-221
Wijziging marktrente	2.049	-844
Wijziging actuariële uitgangspunten		-
Saldo uit hoofde van overdracht van rechten	-6	-21
Overige wijzigingen	46	-277
Stand per 31 december	37.115	34.612

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen naar categorieën deelnemers (c)

	2008	2007
	EUR	EUR
Actieve deelnemers	2.077	3.405
Pensioengerechtigden	21.482	20.210
Gewezen deelnemers	12.828	10.318
Netto pensioenverplichtingen	36.387	33.933
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	728	679
Stand per 31 december	37.115	34.612

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op prepensioen opgebouwd van 2% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend loon tot een maximum van EUR 55.816,-. Deelname aan de regeling is verplicht vanaf de leeftijd van 20 jaar, dan wel vanaf de datum van indiensttreding bij een werkgever in de bedrijfstak.

Toeslagverlening

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door middel van het verlenen van een toeslag. Een toeslag wordt alleen verleend voor zover de beschikbare financiële middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten.

Het pensioenfonds probeert het (opgebouwd) pensioen te verhogen met de prijsinflatie voor de gepensioneerden en werknemers, die niet meer bij het fonds pensioen opbouwen en met de gemiddelde verhoging van de CAO-lonen in de bedrijfstak voor de actieve werknemers.

Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd of een extra premie gevraagd om het (opgebouwd) pensioen in de toekomst te verhogen. Deelnemers kunnen geen rechten ontlenen aan de verhoging van dit jaar en de verwachtingen voor de komende jaren.

In de afgelopen drie jaren is het (opgebouwd) pensioen voor alle deelnemers verhoogd met respectievelijk 3,52% voor de actieve deelnemers en 2,50% voor de overige deelnemers per 31 december 2008, 2,54% voor de actieve deelnemers en 1,48% voor de

overige deelnemers per 31 december 2007 en 1,60% voor de actieve deelnemers en 1,25% voor de overige deelnemers per 31 december 2006.

Overige schulden en overlopende passiva (12)

Specificatie overige schulden en overlopende passiva (a)

	2008	2007
	EUR	EUR
Schulden aan werkgevers	59	133
Uitkeringen	2	7
Belastingen en premies sociale verzekeringen	378	341
Interpolis Pensioenbeheer B.V.	-	136
Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemakvoedingindustrie	20	-
Accountantskosten	18	17
Actuariskosten	17	17
Beleggingskosten	3	4
Derivaten	-	2
	497	657

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie 'Derivaten' (b)

	2008	2007
	EUR	EUR
Valutaderivaten	4	-
Stand per 31 december	4	-

Risicobeheer en derivaten (13)

Solvabiliteitsrisico (a)

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)		37.115		34.612
Buffers:				
S1 Renterisico	-		110	
S2 Risico zakelijke waarden	2.002		1.964	
S3 Valutarisico	390		502	
S4 Grondstoffenrisico	-		-	
S5 Kredietrisico	-		131	
S6 Verzekeringstechnisch risico	1.793		1.330	
S7 Liquiditeitsrisico	-		-	
S8 Concentratierisico	-		-	
S9 Operationeel risico	-		-	
Diversificatie-effect	-1.469		-1.562	
Totaal S (vereiste buffers)		2.716		2.475
Vereist eigen vermogen (artikel 132 Pensioenwet)		39.831		37.087
Aanwezig vermogen (totaal activa – schulden)		62.938		69.340
Surplus		23.107		32.253

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix.

Marktrisico (b)

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt worden nader toegelicht.

Gevoeligheidsanalyse

In onderstaande tabel wordt de gevoeligheid van de dekkinggraad getoond voor waardeveranderingen van de aandelenbeleggingen en voor verschuivingen van de rente. In het midden van de tabel staat de huidige dekkinggraad van 169%.

		Δ aandelenkoersen						
		-50%	-30%	-15%	0%	15%	30%	50%
Rente Δ	-2.00%	156%	161%	164%	168%	171%	175%	179%
	-1.00%	156%	161%	165%	169%	172%	176%	181%
	-0.50%	156%	161%	165%	169%	173%	177%	182%
	0.00%	157%	162%	166%	170%	173%	177%	183%
	0.50%	157%	162%	166%	170%	174%	178%	184%
	1.00%	157%	162%	167%	171%	175%	179%	185%
	2.00%	157%	163%	168%	172%	176%	181%	187%

Doordat renterisico deels is afgedekt, zullen plotselinge schokken in de rente nog wel invloed hebben op de dekkinggraad. Dit geldt uiteraard ook voor schokken op de aandelenbeurs, aangezien dit risico ook niet volledig is afgedekt. Indien gelijktijdig de lange rente met 2-punten daalt én de aandelenkoersen met 50% dalen, zal de dekkinggraad zich nog boven de vereiste dekkinggraad blijven bevinden.

Specifiek bij deze gevoeligheidsanalyse geldt de opmerking dat ten aanzien hiervan geen accountantscontrole heeft plaatsgevonden.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop wordt het prijsrisico worden gehedged middels het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

De segmentatie van vastgoed naar sectoren is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Winkels	694	100	971	100
	<u>694</u>	<u>100</u>	<u>971</u>	<u>100</u>

De segmentatie van vastgoed naar regio is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Buitenland binnen EU	694	100	971	100
	<u>694</u>	<u>100</u>	<u>971</u>	<u>100</u>

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Energie	1.328	15	1.486	11
Basismaterialen	576	7	1.121	8
Industrie & dienstverlening	687	8	732	5
Consumenten producten	1.635	18	2.366	18
Farmacie & gezondheidszorg	789	9	814	6
Financiële dienstverlening	2.063	23	4.534	34
Informatie technologie	518	6	801	6
Telecom	853	9	847	6
Nutsbedrijven	420	5	863	6
	<u>8.869</u>	<u>100</u>	<u>13.564</u>	<u>100</u>

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Nederland	1.518	17	2.449	18
Buitenland binnen EU	4.943	56	7.390	55
Buitenland buiten EU	2.408	27	3.725	27
	8.869	100	13.564	100

Valutarisico

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2008 circa EUR 3.821 (excl. Valuta-afdekking) (2007: EUR 4.944). Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten EUR 4 (2007: EUR -).

Het netto-valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

	31 december 2008			31 december 2007
	EUR	EUR	EUR	EUR
	vóór	valutaderivaten	nettopositie (na)	nettopositie (na)
EUR	58.125	134	58.259	63.629
GBP	857	-	857	1.110
JPY	843	-	843	1.016
NOK	687	-	687	814
USD	799	-130	669	1.025
CHF	630	-	630	855
DKK	5	-	5	1
SEK	0	-	0	0
	61.946	4	61.950	68.450

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de marktwaarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	waarde balanspost 31 december 2008 EUR	31 december 2008	duration 31 december 2007
Duration van de vastrentende waarden, inclusief liquiditeiten	50.050	6.30	5.66
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	37.115	4.75	4.00

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk langer dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen sneller daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, waardoor de dekkingsgraad zal dalen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen sneller stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad stijgt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit gebeurt onder meer door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), of binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
Resterende looptijd < 1 jaar	8.017	16	7.924	16
Resterende looptijd <= 5 jaar	13.928	28	13.523	27
Resterende looptijd > 5 jaar	28.105	56	28.308	57
	50.050	100	49.755	100

Kredietrisico (c)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan. Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand bij het uitlenen van effecten. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de vastrentende waarden naar sector weergegeven:

	2008 EUR	2007 EUR
Overheidsinstellingen (incl. agentschappen)	41.441	41.601
Banken en Financiële instellingen	7.793	7.959
Industriële bedrijven	106	-
Nutsbedrijven	201	195
Andere instellingen	509	-
	50.050	49.755

De verdeling van vastrentende waarden naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2008 EUR	2007 EUR
Mature markets	50.050	49.755
	50.050	49.755

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille wordt het volgende overzicht gegeven:

	31 december 2008		31 december 2007	
	EUR	%	EUR	%
AAA	43.364	87	41.663	84
AA	2.639	5	2.022	4
A	1.914	4	2.096	4
B	430	1	272	1
Overig	1.703	3	3.702	8
	50.050	100	49.755	100

Liquiditeitsrisico (d)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden gemeld:

- Het niveau van de inkomende premies ligt lager dan de uitkeringen;
- Ultimo 2008 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Verzekeringstechnische, actuariële risico's (e)

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafel 2005-2050 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

De premie bedraagt een percentage van 1,2% voor de vleeswarenindustrie en 3,5% voor de gemakvoedingindustrie en de pluimveeverwerkende industrie.

Indexatierisico (f)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake indexatie en toeslagverlening is weergegeven in de alinea 'Toeslagverlening' onder de paragraaf inzake de toelichting op de balanspost 'Voorziening pensioenverplichtingen risico fonds'.

Concentratierisico (g)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal of welke meer dan 5% van de beleggingscategorie waartoe de belegging behoort, uitmaakt.

Dit betreft per 31 december 2008 de volgende posten (percentage ten opzichte van het totaal van de betreffende assetcategorie in 2008 respectievelijk 2007). Het totaal aan staatsobligaties bedraagt EUR 39.727 (2007: EUR 39.940)

De verdeling van obligaties (groter dan 2% van het balanstotaal) per 31 december 2008 is weergegeven in de onderstaande tabel:

Land/Instelling	EUR
Nederland	17.208
Frankrijk	10.540
Duitsland	8.367
Rabobank Nederland	2.945

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt.

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's (h)

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten) (i)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan

met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Het fonds maakt uitsluitend gebruik van derivaten ter afdekking van het valutarisico. Hiervoor hanteert het fonds valutatermijncontracten. Dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.

Gezien de geringe omvang van de derivatenpositie wordt de uitstaande exposure niet verbijzonderd weergegeven.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen (14)

Contractuele verplichtingen (a)

Het fonds heeft een administratieovereenkomst gesloten met Interpolis Pensioenbeheer B.V., welke loopt tot 31 december 2008. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingssystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten.

Het fonds heeft een vermogensbeheerovereenkomst gesloten met Beon Vermogensbeheer, welke loopt tot 31 december 2008. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingssystematiek. Deze systematiek bestaat uit variabele componenten die afhankelijk zijn van het belegd vermogen.

Voorwaardelijke verplichtingen (b)

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het fonds en heeft het fonds tevens geen juridische procedures aangespannen jegens derden.

6.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Premiebijdragen risico fonds (15)

	2008 EUR	2007 EUR
Premiebijdragen	9.279	10.210
	9.279	10.210

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 1,2% voor de vleeswarenindustrie en 3,5% voor de gemakvoeding-industrie en pluimveeverwerkende industrie (2007: 3,0% voor de vleeswarenindustrie, 3,5% voor de gemakvoedingindustrie en de pluimveeverwerkende industrie. De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2008 EUR	2007 EUR
Kostendekkende premie	11.169	10.120
Feitelijke premie	9.279	10.210
Gedempte premie	n.v.t.	10.131

De kostendekkende premie is gebaseerd op RTS. De feitelijke premie is onder het niveau van de kostendekkende premie en derhalve niet toereikend.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2008 EUR	2007 EUR
Kosten pensioenopbouw	9.946	8.487
Pensioenuitvoeringskosten (actuaireel)	507	594
Solvabiliteitsopslag	716	1.039
Kostendekkende premie	11.169	10.120

Beleggingsresultaten risico fonds (16)

	2008	directe beleggings- opbrengsten	indirecte beleggings- opbrengsten	kosten van vermogensbeheer	totaal
		EUR	EUR	EUR	EUR
Vastgoedbeleggingen		-	-277	-2	-279
Aandelen		494	-5.754	-15	-5.275
Vastrentende waarden		2.242	557	-40	2.759
Derivaten		-	4	-	4
		<u>2.736</u>	<u>-5.470</u>	<u>-57</u>	<u>-2.791</u>

	2007	directe beleggings- opbrengsten	indirecte beleggings- opbrengsten	kosten van vermogensbeheer	totaal
		EUR	EUR	EUR	EUR
Vastgoedbeleggingen		-	-262	-1	-263
Aandelen		608	987	-17	1.578
Vastrentende waarden		3.019	-2.100	-62	857
Derivaten		-	7	-	7
		<u>3.627</u>	<u>-1.368</u>	<u>-80</u>	<u>2.179</u>

Overige baten (17)

	2008 EUR	2007 EUR
Andere baten	37	45
	<u>37</u>	<u>45</u>

De andere baten over 2008 betreffen een opbrengst van EUR 37 in verband met intrest (2007: EUR 37 in verband met de vergoeding op ambsthelva nota's en een intrestbate van EUR 7).

Indexering en overige toeslagen (18)

Het fonds probeert de pensioenen te verhogen met de prijsinflatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers en met de gemiddelde verhoging van de Cao-lonen in de bedrijfstak voor de actieve deelnemers.

Het beleid en de ambitie inzake indexatie en toeslagverlening is weergegeven in de alinea 'Toeslagverlening' onder de paragraaf inzake de toelichting op de balanspost 'Voorziening pensioenverplichtingen risico fonds'.

In de staat van baten en lasten is de last uit hoofde van indexering en overige toeslagen welke aan het verslagjaar moet worden toegerekend verantwoord.

In onderstaande tabel is de gerealiseerde indexatie weergegeven:

deelnemerscategorie		indexatie 2008 %	indexatie 2007 %	indexatie 2006 %
Actieve deelnemers	Realisatie	3,52%	2,54%	1,60%
Pensioengerechtigden	Realisatie	2,50%	1,48%	1,25%
Gewezen deelnemers	Realisatie	2,50%	1,48%	1,25%

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen (19)

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 4,696% (2007: 4,066%), zijnde EUR 1.582 (2007: EUR 1.405).

Het rentepercentage is afgeleid van de eenjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2007 zoals gepubliceerd op de website van DNB.

Pensioenuitkeringen (20)

	2008 EUR	2007 EUR
Prepensioen	5.099	4.153
Toeslagregeling	6.911	7.153
Afkopen	9	7
	12.019	11.313

De indexatie van de uitkeringen per 31 december 2008 zoals vastgesteld door het bestuur bedraagt 2,50% (2007: 1,48%).
 De post Afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan EUR 406,44 (2007: EUR 400,-) per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

Pensioenuitvoeringskosten (21)

	2008 EUR	2007 EUR
Bestuurskosten	8	16
Administratiekostenvergoeding	658	1.063
Accountantskosten	34	27
Actuariskosten	26	17
De Nederlandsche Bank N.V.	14	21
Contributies en bijdragen	-	1
Overig	2	3
	742	1.148

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

De accountantskosten, zoals hierboven opgenomen als onderdeel van de pensioenuitvoeringskosten, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2008 EUR	2007 EUR
Controle van de jaarrekening	28	20
Andere controle opdrachten	7	7
Andere niet-controle diensten	-	-
	34	27

Aantal personeelsleden (22)

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De pensioenuitvoering is volledig uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer.

Bezoldiging bestuurders (23)

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld en vergoeding van reis- en verblijfkosten 2008: EUR 8 (2007: EUR 16).

Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

Overige wijzigingen in de voorziening voor pensioenverplichtingen (24)

	2008 EUR	2007 EUR
Resultaat op kanssystemen		
Sterfte	155	208
Arbeidsongeschiktheid	-	-
Mutaties	-109	-
Totaal resultaat op kanssystemen	46	208
Overige resultaten		
Overige technische grondslagen	-	-485
Totaal overige resultaten	-	-485
Totaal overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen	46	-277

Saldo overdracht van rechten (25)

	2008 EUR	2007 EUR
Saldo overdracht van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten	-	2
Uitgaande waardeoverdrachten	-67	-22
Subtotaal	-67	-20
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	-	-
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	6	21
Subtotaal	6	21
Saldo overdracht van rechten	-61	1

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

Overige lasten (26)

	2008 EUR	2007 EUR
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	82	80
Ambtshalve nota's	17	-
Andere lasten	-	18
	99	98

Belastingen (27)

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur (28)

Het bestuur van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemakvoedingindustrie heeft de jaarrekening 2008 vastgesteld in de vergadering van 18 juni 2009.

De Meern, 18 juni 2009

Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemakvoedingindustrie,

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

De heer J.M van Beek
Werkgeversvoorzitter

7 Overige gegevens

- 7.1 Accountantsverklaring
- 7.2 Actuariële verklaring
- 7.3 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten
- 7.4 Gebeurtenissen na balansdatum

7.1 Accountantsverklaring

Aan: het bestuur van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2008 van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie te 's-Gravenhage, bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de staat van baten en lasten over 2008 met de toelichting, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons

geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 18 juni 2009

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

A.J.H. Reijns RA

7.2

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoeding-industrie te 's-Gravenhage is aan Mercer Certificering B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2008.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen

vermogen toereikend zijn vastgesteld, en

- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen zal kunnen nakomen.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Met inachtneming van het voorafgaande en het navolgende verklaar ik dat naar mijn overtuiging is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

De vermogenspositie van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvoedingindustrie is naar mijn mening goed, mede gelet op de ruime mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan

de verplichtingen, aangaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekeren meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

Amstelveen, 18 juni 2009

Mevrouw A.M.J.H. van der Heijden AAG
verbonden aan Mercer Certificering B.V.

7.3 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel voor de resultaatbestemming is geformuleerd in de rekening van baten en lasten.

7.4

Gebeurtenissen na balansdatum

Tot de datum van vaststelling van dit jaarverslag hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan, welke materiële invloed hebben op situatie per 31 december 2008 zoals weergegeven in dit jaarverslag.

8 Vrijstellingen

Per sector zijn van de verplichtstelling vrijgesteld:

Sector Vleeswarenindustrie

Volledig vrijgesteld van deelname zijn:

- Struik Holding N.V. te Nijkerk;
- Encebe Vleeswaren B.V. te Boxtel (i.v.m deelname sector Versvlees- en Vleesbewerkende Industrie);
- Havox B.V. te Wapenveld.

Sector Gemaksvoedingindustrie

Volledig vrijgesteld van deelname zijn:

- Bonfait B.V. te Denekamp.

Administrateur

Interpolis Pensioenbeheer B.V.
Postbus 116, 9700 AC Groningen
T (050) 523 58 88
Internet www.vlep.nl